



På vårdcentralen i Barkley West gör läkaren ett ultraljud på Jasminah.

Foto: Maja Suslin

# Jasminah Lucas lever i aidskatastrofens skugga

Ur tidskriften Södra Afrika nr. 4 2009



Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i [www.globalarkivet.se](http://www.globalarkivet.se).

Horisonten färgas orange och skuggorna blir längre. Luften svalnar och känns som en smekning mot huden. Stjärnorna lyser som små lyktor och halvmånen lutar lite lojt på himlavalvet. Inne i huset tänds Jasminah Lucas ett stearinljus och fortsätter laga mat. Hon sköljer löken och slänger ut vattnet på gården. Så står hon i ljusets milda sken och skär löken i små, små bitar. Magen putar ut under de fylliga brösterna som är redo att ta emot ännu ett barn.

**JASMINAH LUCAS BOR I BYN PNIEL** 30 kilometer från diamantstaden Kimberley mitt i Sydafrika. Här är hon född och uppvuxen tillsammans med sex syskon. Hennes pappa dog för många år sedan, hennes mamma och syster bor i huset bredvid, ytterligare ett hus bort bor hennes syster Jane med familj. När vi besökte Jasminah 1998 var hon 19 år och hade just gått ut den 12-åriga skolan.

Hon drömde om att bli socialarbetare och kunna hjälpa utsatta barn. Hon var arbetslös och hade en pojkvän vid namn Louis.

När vi återvänder tio år senare, i november 2008, är Jasminah fortfarande arbetslös. Hon har gift sig med Louis och tillsammans har de sonen Reginald, 7 år. Och ett barn på väg i magen. 1998 kändes det ganska hoppfullt i Pniel, ANC hade kommit till makten och förhoppningarna var stora. När vi återvänder 2008 har mycket hänt i Sydafrika, men i Pniel känns det som om utvecklingen stått stilla. Det beror till stor del på en tvist om marken, som nu förhoppningsvis är löst genom att staten har köpt marken av kyrkan och börjat processen att fördela den bland byborna. Idag är 60 procent av byborna arbetslösa och nära hälften är hivsmittade.

– Ja, då 1998 drömde jag om att bli socialarbetare, säger Jasminah där hon sitter nedsjunken i en fätölj i sitt lilla vardagsrum.

**– IDAG VILL JAG HELLRE UTBILDA MIG** snabbt, till något inom data, så jag kan få arbete fort och kunna försörja min familj.

Men först har hon ett barn på väg att ta hand om. Hon är i

åttonde månaden. Det är hennes tredje barn. Det första förloade hon i ett utomkvedeshavandeskap tidigt i graviditeten.

– Jag har en pojke och längtar efter en flicka, men blir det en pojke måste jag acceptera det. Två barn är nog att sörja för, säger Jasminah.

Hon har varit trött under graviditeten och fått medicin både mot för högt blodtryck och järnbrist. Hon hämtar patientkortet och visar alla siffror och diagram. Kortet berättar att Jasminah Lucas är klassad som högriskpatient när det gäller hiv.

– Jag har gjort två hivtest och båda var negativa. Men Louis har inte gjort något test. Han säger att det räcker att jag har testat mig.

Det talas inte mycket om hiv i byn, men symtomen finns, konstaterar Jasminah; lymfan svullnar, sår runt munnen, viktminskning. Hon känner sig dålig och åker till vårdcentralen i Barkley West för en kontroll. Sjuksköterskan tar blodtrycket som är bra, och sedan gör läkaren ett ultraljud på henne.

**– DU ÄR I ÅTTONDE MÅNADEN** och en vecka, så du kan vänta dig barnet den 3 januari.

– Titta där slår hjärtat! Jag kan inte se vilket kön det är, barnet håller ihop benen, så det går inte att se något, konstaterar han.

Jasminah ser besviken ut, det är andra gången hon gör ultraljud och inte heller förra gången fick hon veta om det skulle bli en flicka eller pojke.

– Men visst känns det lugnande att både blodtrycket och barnet är okej.

Den 10 januari födde Jasminah Lucas en pojke.

**INGRID FRIDEBORGSDOTTER**



Livsprojekt "Qvinna i Världen" har som uppgift att följa en kvinna i varje världsdel under 50 år och skildra dessa kvinnors liv och tankar.

Journalisten Ingrid Fridborgsdotter och fotografen Maja Suslin startade projektet 1996. Det är klart 2048.

Hösten 1998 gjorde teamet sin första resa, då till Sydafrika för att följa Jasminah Moitsi under en månads tid. I november 2008 återvände de till Jasminah och levde med henne under fyra veckor.

En kvinna dokumenteras också i Vietnam, Bolivia, Sverige, Cooköarna och i USA.

Läs mer på Livsprojekt "Qvinna i Världens" hemsida:  
[www.powerwoman.se](http://www.powerwoman.se)